

Leto: I

25. IV. 1963

Brežice
dz 03/09
BIZELJSKI ...
1963
050(497.4 Bizeljsko)

0099860,4

KNJIZNICA BREŽICE

COBISS

BIZELJSKI GLAS

Glasilo bizeljskih društev, uradov, ustanov.

VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU NA BIZELJSKEM ISKRENO ČESTITAJO K' PRAZNIKU PRVEGA MAJA ŽELEČ MU SE DALJE OBILO USPEHOV IN ZA-
DOVOLJSTVA

IZDAJATELJI LISTA

V nedeljo, 7. aprila t.l. so se zbrali zastopniki vseh kra-
jevnih organizacij in društev na meddruštveni sestanek, kjer
so se podrobno pogovorili o "Jurjevanju", ki bo letos isto-
časno za vse na enem kraju.

Določili so, da bo zabavišče "Šandorjev breg" nad Strméckije-
vim mlinom, kjer so si tudi lovci zbrali primeren pros-tor za
tekmovalno streljanje vseh okoliških lovskih družin. Spored
naj bi v glavnem obsegal:

1. Pevski koncert KUD "Slovenski dom" iz Zagreba ob 8. uri
v Zadružnem domu. Po koncertu zbor volilcev z razgovorom o
volitvah, ki bodo v maju in juniju t.l.,
2. ob 10. uri pričetek strelskih tokom raznih lovskih družin,
3. ob 13. uri zbor pred gostilno Šekoranja in skupen odhod na
zabavišče,
4. ob 14. uri pričetek splošnega "JURJEVANJA" v prosti naravi.

V slučaju, da bi bilo 21. t.m. slabo vreme, bo prireditev ne-
preklicno 28/4-1963 kot zgoraj, ob dežju pa v Zadružnem domu.

K A J J E B I L O ?

KRAJEVNA ORGANIZACIJA ZVEZE BORCEV NOV

je imela začetkom t.m. svojo redno sejo, na kateri so bili
med drugim sprejeti sledeči sklepi:

Za 1. maj, praznik delovnega ljudstva, bo priredila Krajev-
na organizacija ZB - NOV proslavo, združeno z veselico, kate-
re čisti dobiček bo uporabljen za dovršitev spomenika padlim,
ki stoji na tukajšnjem pokopališču.

Dne 4. julija (morda 7. julija) bo krajevna organizacija od-
krila na vinski kleti KZ (Bizeljsko 124) spominsko ploščo ak-
tivistom, terencem in borcem, ki so se tu zbirali v času oku-
pacije.

Mladina in drugi že dolgo čutijo potrebo po izživljanju v zdra-
vem športu. Zato bo ustanovljena stre-lska družina, ki jo bo
v življenje vpoklical pripravljalni odbor: Toplišek Jože, us-
lužbenec LM, Sokler Ivan ml. iz Brezovice, Brkovič Ivan ml.,
iz Orešja, Zagmajster Ivan iz Bizeljskega in Bruder Martin,
uslužbenec LM v Stari vasi.

Ustanoviteljem želimo mnogo delovnega uspeha.....

Dne 1. aprila 1963 je trgovinsko podjetje "Krka" pri nas od-
pr-lo svoje drugo poslovalnico. Trgovinski lokal je popolnoma
prenovljen in prav okusno urejen. S tem je zelo ustrezno pre-
bivalstvu, ki je doslej zamujalo mnogo dragocenega časa s ča-
kanjem na postrežbo v tesnih trgovinskih prostorih ene same
poslovalnice.

Ako bosta obe poslovalnici vsaj za čas glavnih del v vinogra-
dih in na poljih vskladili svoj delovni čas tako, da bomo ime-
li trgovinsko non-stop postrežbo, bo s tem izpolnjena zadnja
želja, ki jo še gojijo potrešniki tega okoliša.

TUDI UPOKOJENCEM PRESEDA MRTVILO ...

Pred dnevi so se zbrali upokojenci iz okoliša, ki se že leto
dni niso videli, v gostilni Šekoranja in razpravljali o svojih
zadevah.

Podrobno poročilo jim je podal zastopnik DU iz Brežic tov.
Klemenčič, nato pa se je razvila živahna razprava, med kate-
ro je bil z odobravanjem sprejet predlog, da bodo upokojenci
na Bizeljskem ustanovili lastno organizacijo, ki naj drugim
društvom pokaže, da je tudi še v starih toliko moči, da bomo n-
kaj ustvarili!

Mladostno razpoloženim veteranom dela želimo obilo uspeha pri
izvedbi njihovih obsežnih delovnih načrtov!

K A J B O ?

TOD OBJAVLJA

Na SZDL - krajevno organizacijo Bizeljsko smo se obrnili s proš-
njo, da na prvem sklicanem sestanku občanov prednostno obrav-
navajo vprašanje ureditve pošpoti iz Bizeljskega do mostu v
Draše.

~~Pešpot nima samo namena~~, da pospešuje razvoj turizma pri naš, marveč bo služila tudi občekoristnim namenom našega delovnega ljudstva, ker bo s to potjo ustvarjena najkrajša zveza z železniško postajo!

Informirani smo tudi, da je v načrtu obnova starodavnega "Figarjevega mostu" čez Sotlo v Stari vasi. Ob tej priliki bi si dovolili pripombo, s katero bo morda soglašal še kateri bralec našega lista:

Leseni mostovi sô se preživeli. Niso trajni, ker jih vremenske nepravilike prezgodaj uničijo, promet pa jih izrabi. Les je dandanašnje najdražje gradivo. Ako imamo že v Sotli gramoz in vodo, bi dodali še cement in železo, pa bi bili morda gradbeni stroški nižji - most pa trajnejši. Morda bi bilo umestno, da bi o tem razmišljali tudi graditelji - kajti z ljudskim premoženjem je treba varčevati.

Ker je v neposredni bližini žel. postaja, bo most še lahko dolgo služil svojemu namenu, ako bo trdno in solidno zgrajen...

IZ DOLENJSKEGA LISTA ŠTEV. 12 Z DNE 28/3-1963

"ZA TURIZEM V KOSTANJEVICI"

Za letošnjo turistično sezono bo treba odstraniti razne podirajoče se ograje, olepšati pročelja stavb, urediti sprehajališča, popraviti klopi, prebeliti stavbe in pokrpati omet tam, kjer je okrušen...

Nimamo sprehajališč - ta so naša obdelovalna zemlja; klopi imamo kvečjemu za hišami, imamo pa vse drugo, kar tudi nam ne dela časti! Črna deska bi s prstom označila vse primere, kjer se prizadeti ne bi sami spomnili in uredili, kar je potrebno! Premislimo!

ČRNA DESKA!

V zadnji številki lista "Bizeljski glas" ste brali samoobtožbo pod naslovom "Na napakah se učimo..." S tem so popravili krivico tistim, ki bi se jim naj zgodila...

Na Bizeljskem pa je še marsikaj takega, kar ni prav! Dragi bralci! Z vašim dovoljenjem in z vašim pristankom bomo začeli - ako van je prav - obešati na črno desko vse, kar pri nas ni zdravega, kar ni pravilnega, kar ni v skladu z našimi pravili in z našim poštenim stenočenjem. Ste za to, da pričnemo boj vsenu, kar ni prav, pa naj pade po vseh, ki so zakrivali nepravilnosti, pa ninajo volje, da bi jih popravili?

Mislino, da ne bo škodilo, da nepravilnosti grajano na črni deski, ki jo že dolga pogrešamo.

Sveda se pojavijo tudi dobre stvari - te pa, dovolite, bomo kritično ocenili in po zaslugi tudi pohvalili.

Prosimo vas, povejte nam svoje mnenje. Ako mislite, da črne deske ne smemo uvajati, nam povejte zakaj - poslušali vas bomo, kot radi poslušamo vsak dober nasvet!

Torej - pogumno z odkrito besedo na dan!

Izdajatelji

KNAPIČ:

TRSNA UŠ NA BIZELJSKEM

(Phylloxera vastatrix; Phyllon = list, xeros = suh, vastatrix = pokončevalka)

Trsna uš je doma v Severni Ameriki. Po načinu življenja je podobna šipkovi ušici, krvavi uši in nekaterim kaparjem. Živi na koreninah vinske trte, kjer izsesava koreninam sokove in povzroča na njih mehurjaste nabrekline. Ker se pojavi v velikih množinah, uniči v treh letih vsak vinograd. Uničevalna sredstva so zelo draga, zato je zatiranje zelo otežkočeno. Najboljše protisredstvo je odporna in krepka ameriška trtna podlaga "r i p a r i a", na katero cepimo plemenite domače vrste.

Prvikrat so uničevalko opozili 29. avgusta 1880 v Jereslavcih pod Kapelemi, kamor je prišla preko Sotle. Začetkom so nježi nevarnosti posvečali še vse premalo pažnje. Ko so pa vinogradniški strokovnjaki čitali, kako je pustošila po Franciji, kjer se je že pojavila leta 1865 in uničila en milijon ha vinogradov, so se zganili tudi pri nas, t.j. v tedanji Avstro-Ogrski državi. V juliju 1881 so odposlanci tedanjih deželnih kmetskih družb in vinarskih društev (za Bizeljsko vinarsko društvo v Brežicah, ki ga je zastopal graščak baron Moscon iz Pišec) predložili poljedelskemu ministru na Dunaju spomenico s prošnjo, naj oblasti uvedejo proti uši potrebne ukrepe. Oblasti so res odredile sestavo deželnih in okrajnih komisij, ki so okužena področja razdelile v sekcije. Bizeljski okoliš je tvoril prvo sekcijo v brežiškem okraju, kjer je bilo skupno 8 sekcij. Trsna uš se je namreč razširila po vsem vinogradniškem področju tedanjega brežiškega okraja. Predsedniki sekcij so bili izkušeni vinogradniki na Bizeljskem, tedanji župan (= predsednik občine) Pečnik Josip. Kot član okrajne komisije za zatiranje uši je 23. junija 1882 poročal v Brežice, da so člani sekcije napravili od 21. do 23. junija po vseh vinogradih obhod in ugotovili, da se je Phylloxera (= trsna uš) že naselila v bizeljskih vinogradih.

v Bukovju na parceli št. 753, lastnica Hudina Neža iz Bukovja (ted. hišna št. 27) in na parceli št. 782, lastnik trgovec del Cott iz Brežic, v Drenovcu pa na parc. šte.::

389 - lastnik Sevnik Mihael iz Župelevca št. 4, 213 in 331, lastnik Putrih Vincenc iz Drenovca št. 40, 238. lastnik Šepetavc Josip in Gregorc št. 6, 98, lastnik Dernikovič Janez iz Vitne vasi št. 6, 53, lastnik Zupan Josip, Gornja Sušica 47 ter na šte. 8, katere lastnik je bil Degen Aleksander iz Gornje Sušice 94 ("Šandrovo breg" še danes imenovan). V Bukovje in Drenovec je prišla trsna uš iz Klanjca, kjer so bili vinogradi že prej okuženi. V vsch vinogradih, kjer so jo opazili, so morali na ukaz oblasti trte takoj izsekavati, zemljo pa globoko prekopavati. S tem so sicer preprečili razmnoževanje uši na napadeni trti sami, niso pa mogli preprečiti njenega razširjenja na druge vinograde. Sekcijska komisija, ki so jo na Bizeljskem sestavljali razen že omenjenega župana Pečnika kot predsednika še člani: Horvat Josip - župnik, Skubeč Anton - nadučitelj, Buda Felix - oskrbnik v graščini, Janožič Josip - pos. v Stari vasi št. 49, Nepužlan Franc - pos. Bračna vas 5, Balon Franc - pos. Brezovica 16, Blažinčič Franc - pos. Gor. Sušica 49, Škof Anton, pos. Drenovec 6, Goršak Josip, pos. Orehšje 33, Kovačič Tomaž, pos. v Stari vasi št. 12 ter mladi strokovnjaki:

Balon Ivan, absolvent agronomije iz Stare vasi 52; Malus Ivan, absolvent vinarske šole, G. Sušica 28, Veršec Ivan, absolvent vinarske šole, Drenovec 1, se je zelo trudila, da bi svoje nalogo vestno opravila. Vse je bilo brezuspešno, uničevalka se je nemoteno širila dalje in leta 1883 je bila že severno od tedanjega St. Petra (sed. Bistrica ob Sotli).

Oblasti so postavile v posameznih krajih posebne cenilce, ki so sproti ocenjevali napravljeno škodo, prepovedale so promet s trsnimi sadikami, strokovnjaki so s predavanji poučevali ljudstvo o nevarnosti razširjenja, izdajali so tiskana navodila, kako se najhitreje in najtočneje ugotovi pojav uši, sekcijske komisije so morale imeti vse vinograde v stalni evidenci in sproti pošiljati poročila o stanju v vinogradih. Ves trud je bil brezuspešen. Uničevalka je opravila svoje pogubno delo. Bregovi in griči, ki so nekdanj predstavljal bogato pokrajino vz noga vinogradništva, so bili le še gole, puste planjave, na katerih ni ostalo sledi po zelenju. Odmrli trsni ogredja ob praznih kelih so izgledala kot nagrobniki na pokopališču, kjer je bilo pokopano nekdanje blagostanje celotne pokrajine.

(Nadaljevanje sledi)

"BIZELJANC NI ZA NA MORJE..."

Tako je rekel star Bizeljanec pred leti, ko je slišal o nekem dekletu, da je padlo v morje, ker pač ni bilo vajeno tamkajšnjim prilikam. Dekleta so srečno potegnili iz kopeli in ker je bilo poletij niti ni bilo slabih posledic.

Vprašanje je pa le ostalo! Ali je Bizeljanec vreden, da gre tudi on na morje, ali se sme tudi on kdaj oddahnuti, odložiti motiko, koso ali škropilnico in zamenjati kopel v lastnem znoju s kopeljo v morski vodi? Vse, kar je zaposleno v industriji, rudarstvu, trgovini, obrti itd. sili poletiti na morje, da si v novem okolju odpočijejo duh in telo.

Ali za kmečkega delovnega človeka ni morje? Po našen trdnem prepričanju imajo tudi Bizeljanci pravico do letnega odmora in letovanja kot ostali ljudje! Oddih je težko zaslužen! Poleti - zlasti od druge polovice maja do prve polovice julija traja pri kmečkem delavcu delovni dan po 16 do 18 ur! Ko je glavno delo opravljeno (travniki, polje, vinograd), ko začne plodovi zoriti, je človek utrujen od dela na lastni zemlji. Vesel, da ima mir, uživa v senci pod tepko ali pod orehom in se ne meni več za toplice ali za letovišče. To pa ni dovolj! Odmor je koristen, ako spremenimo okolje, ako se sprostimo od vsakdanjih skrbi, da vsaj nekaj dni pozabimo na vse, kar nas doma teži in nan povzroča skrbi! Delo nam itak ne bo ušlo, počakalo nas bo, da se vrnemo, samo lažje ga bomo po vrnitvi opravili, ko bomo zopet spečiti, sveži in krepki!

Imamo zamisel, ki bi bila lahko uresničena! Osnujno ob morju nekje posebno počitniško kolonijo za delovne ljudi iz Bizeljskega (člane KZ, Kovine, za šolske kollektive, za člane vseh društev v kraju in za zasebnike). Poiskali bi nekje primerno in preprosto poslopje s kuhinjo ter si uredili letoviščarsko bivanje po najnižji možni ceni. Vse naj bi bilo preprosto, enostavno in - poceni! Sporazumno bi se zvrstili v času od pomladi do jeseni, da bi prišli polagoma vsi na vrsto, vsak po svoji želji in potrebi ter - zmožljivosti. Vso organizacijo letovanja bi poverili domačemu meddruštvenemu odboru, da jo izvede.

Ako se gremo turizen za druge, poskrbimo še za sebe! Raznišljajte in nam sporočite. Vsak predlog nam bo dobrodošel, vsako mnenje dragoceno!

IZ SKUPNIH BORB KOZJANSKEGA IN ZAGORSKEGA ODREDA

Hladen, toda lep decembrski dan se je nagibal h kraju. Sonce je s poslednjimi žarki božalo položno gričevje Hrvaškega Zagorja. Majhne hišice zagorskih vasi so se stiskale k hribu okrog cerkve kot jata belih golobov. Lahen veter je raznašal redke kolobarje belega dima, ki se je polagoma izgubljal nekje v daljavi. Povsod mir in tišina, le tu in tam se je slišalo iz Deseniča ropot strojev. Vasi in zaselki po dolinah so izgledali kot izumrli, le petelinje petje in pritajen lajajsov so bili znaki, da tod še živijo ljudje. Na Vini goči okrog šole in cerkve se je iz daljave videlo živahno premikanje ljudi. Bili so vaščani, ki so se gnetli okrog partizanov - borcev I. bataljona Zagorskega odreda in pozvedovali o svojcih ali znancih, ki so bili v drugih edinicah.

"Tovariš! ..Tovariš! .." kliče kmečki človek v kratkem obnošenem suknjiču mladega partizana.

"Kaj je, očka?", ga vpraša le-ta.

"Prosin - tovariš, ali bi mi hoteli povedati, katera edinica je to?"

"Čemu hočete to vedeti?"

"No, iščem svojega sina! V Zagorskem bataljonu je, samo ne vem, v katerem," je pojasnjeval kmet.

"Kako se imenuje?"

"Jože Jutriša, toda kličejo ga Janko".

"Da, on je tu! Torej vi ste njegov oče? Veseli me, zelo me veseli, da sem vas spoznal! Jaz sem komandant tega bataljona, Družinec. Lahko ste ponosni na svojega sina! Zelo pogumen je in postal je že oficir. Sedaj je v patroli, toda okrog štirih se vrne, zato ga počakajte kar tu!"

Komandant se je naglo obrnil in odhitel proti šoli, kjer je bila bataljonska konferenca pod vodstvom konisarja bataljona. Komaj je vstopil, že je nastala pred vrati gneča in nenadoma plane v učilnico kurir Rudek. "Tovariš konisar, banda gre! Nemci s tanki od Deseniča!"

Konisar pogleda komandanta, se nato okrene k ostalim tovarišem in zaključí posvet. Komandant je v trenutku ocenil položaj in s popolnoma mirnim glasom razporedil čete s poveljem, naj Nemcev za nobeno ceno ne spustijo naprej in jim ne dovolijo prehoda v Pregrade!

Učilnica se je v trenutku spraznila, med vinogradi pa so se vile v dolino dolge kolone borcev, ki so hiteli na svoje položaje. Komandant in konisar sta se podvizala na najhno vzpetino, od koder sta imela lep razgled na Desenič in na cesto, ki se je vila po dolini v smeri Pregrade.

"Tan so! Prihajajo! Pet tankov in sedem karionov! Tudi topove imajo!"

Komandantu so zabliskale oči, ko je - gledaje na cesto - siknil skozi zobe: "Dobro! Pokadili jim bodo pod nos, da nas bodo pomili!"

Brž je sklicel kurirje in sporočil vsen četan potrebne ukaze. Nastala je gluha tišina, le zamolklo brnenje tankov in kanionov se je slišalo. Vaščani so se razbežali in hiteli skrivati svoje inetje, le okrog cerkve je mirno stopal župnik Vukina, kateremu je na ustnih igral srdit in škodoželjni nasmech, saj so Nenci prihajali po njegoven obvestilu.

Nanadoma so se tanki ustavili ob robu vasi in topovi so pričeli obstreljavati Vino goro. Prve granate so žvižgaje zletele preko vasi in se raztreščile v bližnjem gozdu. Ozračje je pretrgala nočna detonacija. Črna župnikova postava je hitro izginila nekje za župniščen.

"Glej hudiče! Izgleda, da nameravajo obstreljevati vas! No samo bližje naj pridejo!" ... je zapretil konisar.

"Že gredo!" ... je vzkliknil mali Rudek, ki je ves čas opazoval tanke. Resnično, Nenci so se naglo bližali. Le še malo in prispeli bodo do partizanskih položajev. Ta hip se je zasvetila z vzpetine, na kateri sta se nahajala konisar in komandant, rdeča raketa. Kot odgovor na to so zaprasketale partizanske puške in zaregljali mitraljezi. Borba je bila kratka - toda vroča. Mračilo se je že, ko so se ostanki nenške edinice naglo unikali proti Deseniču. Partizanske čete so se pričele polagoma zbirati in borci, še vsi razgreti so navdušeni pripovedovali o poteku borbe. Komandirji so prav kmalu zbrali še podatke o plenu in izgubah. Po večerji je bataljon krenil proti Sotli - proti noji - ki so jo Nenci utrdili z nočnimi žičnimi in minskimi preprekami. V hladni noči se je kolona razmaknila in hitro krenila novi težki nalogi nasproti.

(Nadaljevanje sledi)

POJASNILO BRALCEM!

Zaradi tehničnih ovir pri razmnoževanju našega glasila je 3. številka izšla z večjo zakasnitvijo, kar naj nam dragi bralci blagohotno oprostijo.